

брюшины, оболочке желудка и кишечника. Слизистая оболочка кишечника набухшая, гиперемированная, пронизана точечными и пятнистыми кровоизлияниями, на ее поверхности и в просвете кишечника – скопление слизи и половозрелых аскаридий.

Ключевые слова: птица, микст заболевания, пастереллезно-аскаридозное микст заболевание птицы, дифференциальная диагностика, вирусы, бактерии, гельминты.

DIFFERENTIAL DIAGNOSIS OF THE MIXED PASTEURELLOSIS AND ASCARIDOSIS DISEASES OF POULTRY

Plys V.M., candidate vet. sciences, the senior researchera, leading researcher at the laboratory animal
inst_zerna@mail.ru

State Institute of crops National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine

Summary. The article presents the results of studies of the differential diagnosis of the mixed pasteurellosis and ascaridosis disease in poultry from the most similar associated fowl (pasteurellosis-disease Newcastle, pasteurellosis-colibacillosis, pasteurellosis-salmonellosis, salmonellosis-colibacillosis, pasteurellosis-coccidiosis, pasteurellosis-capillariasis, pasteurellosis-drepanidinae, pasteurellosis-tetramers, ascaridosis -colibacillosis, pasteurellosis-prosthogonimus and ascaridosis - heterakidosis mixed diseases) given the anamnesis and epizootological data, clinical symptoms, pathological changes, serological, virological, bacteriological, biological, parasitological researches and features of their use in the practice of veterinary medicine. Identical clinical signs for all of the above mixed diseases of poultry were: exhaustion, lack of appetite, diarrhea, left out wings, feathers ruffled, conjunctivitis, swelling of the joints, difficult breathing. Characteristic pathological changes for all of the above mixed diseases of poultry are: multiple petechial hemorrhages, hemorrhagic phenomena in the skin and subcutaneous tissue, the inner surface of chest bone. Hemorrhage different shapes observed in the serous surfaces of the mesentery, peritoneum, membrane of the stomach and intestine. Mucous shell swollen intestines, hyperemic, riddled with punctate and spotted bleeding on the surface and in the lumen of the intestine - the accumulation of mucus and mature ascarids.

Key words: poultry, mixed of disease, pasteurellosis, of the mixed pasteurellosis and ascaridosis disease, differential diagnosis, viruses, bacteria, helminthes.

УДК 636.09:616.992

ЕПІЗООТОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДЕРМАТОФІТОЗІВ ДРІБНИХ ДОМАШНІХ ТВАРИН У МІСТІ ХАРКОВІ

Пономаренко Г.В., к. вет. н., доцент

Харківська державна зооветеринарна академія, м. Харків, grkh1966@gmail.com

Анотація. У статті наведено результати вивчення епізоотологічних особливостей дерматофітозів дрібних домашніх тварин у місті Харкові. Встановлено, що рівень захворюваності собак на дерматофітози складає 18,65 %, а кішок – 51,39 %. До дерматофітозів найбільш сприйнятливі безпородні тварини у віці до 4 років.

Ключові слова: епізоотологічні особливості, дерматофітози, рівень захворюваності, породна сприйнятливість, вікова залежність, собаки, кішки.

Актуальність проблеми. Дерматофітози є інфекційними захворюваннями шкіри та її похідних, зумовленими дерматоміцетами – керотофільними пліснявими грибами, що паразитують на ороговілих субстратах, а саме епідермісі, волоссі та нігтях.

Дерматофітози тварин і людини мають широке поширення у зв'язку з наявністю значної кількості сприяючих факторів, серед яких основними є: існування широкого кола переносників збудників даних хвороб, незбалансована та неповноцінна годівля, недотримання або порушення ветеринарно-санітарних умов утримання тварин, патології шкіри різної етіології тощо [1, 2, 3].

Незважаючи на численні повідомлення щодо існування певних епізоотологічних особливостей дерматофітозів дрібних домашніх тварин, необхідність проведення досліджень з вивчення поширення, породної та вікової сприйнятливості, статеві залежності залишається актуальною [4, 5, 6].

Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини

Ця необхідність обумовлена існування в умовах нашої країни різних природно-кліматичних зон, відмінністю науково-методичних підходів до проведення діагностичних, профілактичних і терапевтичних заходів за дерматофітозів тварин.

Завдання дослідження. Враховуючи вищезазначене, метою наших досліджень було вивчення епізоотологічних особливостей захворювання дрібних домашніх тварин на дерматофітози в умовах міста Харкова.

Матеріал і методи дослідження. Дослідження та їх аналіз були проведені протягом 2012-2016 років в умовах приватної ветеринарної клініки «Фауна» (м. Харків) і навчально-наукової лабораторії молекулярно-генетичних методів дослідження ім. П. І. Вербицького при кафедрі епізоотології та ветеринарного менеджменту ХДЗВА.

Матеріалами були звітна та поточна документація приватної ветеринарної клініки «Фауна», насамперед амбулаторні журнали реєстрації хворих тварин, а також результати власних клініко-епізоотологічних і лабораторних мікологічних досліджень.

При проведенні досліджень враховували поширення, особливості породної сприйнятливості та вікової залежності дрібних домашніх тварин до захворювання на дерматофітози.

Результати дослідження. Протягом терміну спостереження були проведені клініко-епізоотологічні та мікологічні дослідження 324 дрібних домашніх тварин, у тому числі 252 собак і 72 кішок, що надходили на прийом до приватної ветеринарної клініки «Фауна» з ознаками ураження шкірного та волоссяного покриву.

За результатами досліджень встановлено, що рівень захворюваності собак на дерматофітози становить 18,65% (47 хворих тварин) від кількості обстежених тварин (таблиця 1). Рівень захворюваності кішок на дерматофітози складає 51,39% (37 хворих тварин).

Таблиця 1

Рівень захворюваності дрібних домашніх тварин на дерматофітози

Вид тварин	Кількість досліджених тварин, гол.	Кількість хворих тварин, гол.	Співвідношення хворих тварин до обстежених, %
Собаки	252	47	18,65
Кішки	72	37	51,39

Етіологічна структура збудників дерматофітозів дрібних домашніх тварин представлена культурами *Microsporum canis*, *Microsporum gypseum* і *Trichophyton mentagrophytes* [2].

При вивченні породної сприйнятливості собак і кішок до захворювання на дерматофітози були отримані результати, що наведені у таблицях 2 та 3.

Таблиця 2

Породна сприйнятливості собак до захворювання на дерматофітози

Порода тварин	Кількість хворих тварин, гол.	Співвідношення хворих тварин до обстежених, %
Безпородні	14	29,79
Німецька вівчарка	12	25,53
Стафордширський тер'єр	7	14,89
Йоркширський тер'єр	6	12,76
Шарпей	4	8,51
Лабрадор	2	4,26
Хаскі	2	4,26
Всього	47	100

За даними таблиці 2, частіше на дерматофітози хворіють безпородні собаки, рівень сприйнятливості яких складає 29,79%. Крім цього, найбільш сприйнятливими до захворювання є німецькі вівчарки (25,53%), стафордширські (14,89%) та йоркширські тер'єри (12,76%).

Таблиця 3

Породна сприйнятливості кішок до захворювання на дерматофітози

Порода тварин	Кількість хворих тварин, гол.	Співвідношення хворих тварин до обстежених, %
Безпородні	31	83,78
Британська	4	10,81
Персидська	2	5,41
Всього	37	100

При вивченні породної сприйнятливості кішок до захворювання на дерматофітози (таблиця 3) встановлено, що частіше хворіють безпородні тварини з рівнем сприйнятливості 83,78 %. Кішки інших порід рідко хворіють на дерматофітози на території міста Харкова.

Таблиця 4

Вікова залежність собак до захворювання на дерматофітози

Вік тварин	Кількість хворих тварин, гол.	Співвідношення хворих тварин до обстежених, %
до 2 років	26	55,32
2-4 роки	15	31,91
4-6 років	4	8,51
6-8 років	1	2,13
8-10 років	1	2,13
Всього	47	100

При вивченні вікової залежності собак до дерматофітозів встановлено, що до дерматофітозів більш сприйнятливі молоді тварини (таблиця 4). Так частка хворих тварин у віці до 2 років складає 55,32 %, а у віці 2-4 роки – 31,91 %. Загальна кількість хворих собак старших за 4 роки становила лише 12,77 %.

Результати досліджень вікової залежності кішок до дерматофітозів свідчать про значну перевагу хворих тварин у віці до 4 років – загалом 86,49%. (таблиця 5).

Таблиця 5

Вікова залежність кішок до захворювання на дерматофітози

Вік тварин	Кількість хворих тварин, гол.	Співвідношення хворих тварин до обстежених, %
до 2 років	23	62,16
2-4 роки	9	24,33
4-6 років	3	8,11
6-8 років	1	2,70
8-10 років	1	2,70
Всього	37	100

Висновки

1. Рівень захворюваності собак на дерматофітози у місті Харкові становить 18,65%. Серед кішок цей показник складає 51,39%.
2. На дерматофітози частіше хворіють безпородні собаки з рівнем сприйнятливості 29,79%, а також німецькі вівчарки – 25,53%.
3. Породна сприйнятливість кішок до дерматофітозів характеризується найбільшим рівнем серед безпородних тварин – 83,78%.
4. Захворювання дрібних домашніх тварин у місті Харкові частіше реєструють серед молодих собак і кішок у віці до 4 років.

Література

1. Коваленко В. Л. Поширення збудників дерматофітозів / В. Л. Коваленко, В. В. Нестеренкова, О. В. Пономаренко [та ін.] // Проблеми зооінженерії та вет. медицини : зб. наук. праць ХДЗВА. – Харків, 2015. – Вип. 30, ч. 2. – С. 171-175.
2. Пономаренко Г. В. Епізоотологічний моніторинг збудників дерматофітозів дрібних домашніх тварин / Г. В. Пономаренко // Проблеми зооінженерії та вет. медицини : зб. наук. праць ХДЗВА. – Харків, 2017. – Вип. 34, ч.2. – С. 260-263.
3. Епізоотологічні особливості та лікування стафілококозу м'ясоїдних в умовах м. Харкова / Г. В. Пономаренко, О. В. Пономаренко, О. С. Корольова, В. І. Шостак // Проблеми зооінженерії та вет. медицини : зб. наук. праць ХДЗВА. – Харків, 2013. – Вип. 27, ч.2. – С. 169-173.
4. Поширення дерматофітозів собак і котів у м. Полтава / М. С. Конє, Л. М. Корчан, Г. О. Омельченко, М. І. Корчан // Проблеми зооінженерії та вет. медицини : зб. наук. праць ХДЗВА. – 2014. – Вип. 28, Ч. 2. – С. 620-623.
5. Епізоотологічні особливості дерматофітозів у місті Дніпропетровськ / Н. В. Біла, В. В. Глебенюк, В. В. Зубков, Т. В. Воронов // Науково-технічний бюлетень НДЦ біобезпеки та екологічного контролю ресурсів АПК Дніпропетровського ДАЕУ. – Дніпропетровськ, 2014. – Т. 2, № 3. – С. 63-67.
6. Зажарський В. В. Особливості діагностики та лікування дерматофітозів м'ясоїдних в умовах

приватної лікарні ветеринарної медицини міста Дніпропетровськ / В. В. Зажарський, Г. С. Мовкалова // Проблеми зооінженерії та вет. медицини : зб. наук. праць ХДЗВА. – 2014. – Вип. 28, Ч. 2. – С. 567-572.

ЭПИЗООТОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ДЕРМАТОФИТОЗОВ МЕЛКИХ ДОМАШНИХ ЖИВОТНЫХ В ГОРОДЕ ХАРЬКОВЕ

Пономаренко Г.В., к. вет. наук, доцент

Харьковская государственная зооветеринарная академия, г. Харьков

Аннотация. В статье наведены результаты изучения эпизоотологических особенностей дерматофитозов мелких домашних животных городе Харькове. Установлено, что уровень заболеваемости собак дерматофитозами составляет 18,65%, а кошек – 51,39%. К дерматофитозам наиболее восприимчивы беспородные животные в возрасте до 4 лет.

Ключевые слова: эпизоотологические особенности, дерматофитозы, уровень заболеваемости, породная восприимчивость, возрастная зависимость, собаки, кошки.

EPIZOOTOLOGICAL FEATURES OF DERMATOPHYTOSIS OF SMALL DOMESTIC ANIMALS IN THE CITY OF KHARKOV

Ponomarenko G.V., PhD, associate professor

Kharkiv State Zooveterinary Academy, Kharkiv

Summary. The paper presents the results of the study of epizootic features of small domestic animals' dermatophytosis in the city of Kharkiv. The research and its analysis were carried out during 2012-2016 under the conditions of the private veterinary clinic «Fauna» (Kharkiv) and the educational and scientific laboratory of molecular and genetic research methods, named after P. I. Verbitsky at the Department of Epizootology and Veterinary Management of the KhSZVA.

During the studies, the distribution, peculiarities of the pedigree susceptibility and age dependence of small domestic animals to the disease on dermatophytosis were taken into account

During the observation period, there were conducted clinical, epizootological and mycological studies of 324 small domestic animals, including 252 dogs and 72 cats, which arrived at the private veterinary clinic «Fauna» with symptoms of skin and hair loss.

According to the results of the research, it was found that the level of morbidity of dogs in dermatophytosis is 18.65 % (47 diseased animals) from the number of examined animals. Dermatophytosis incidence in cats is 51.39% (37 sick animals).

The etiological structure of small domestic animals' dermatophytosis agents is represented by cultures *Microsporum canis*, *Microsporum gypseum* and *Trichophyton mentagrophytes*.

In studying the breed susceptibility of dogs and cats to the disease on dermatophytosis, there have been obtained the results that indicate that dogs without breed are more likely to be diseased in dermatophytosis, their susceptibility level is 29.79%. In addition, German Shepherd dogs (25.53%), Staffordshire (14.89%) and Yorkshire terriers (12.76 %) are the most susceptible to the disease.

In studying the breed susceptibility of cats to the disease in dermatophytosis, it has been established that nonbred animals are more likely to suffer from the disease with a level of susceptibility 83.78 %. Cats of other breeds rarely suffer from dermatophytosis in the city of Kharkiv.

In studying the age dependence of dogs to dermatophytosis, it has been established that young animals are more susceptible to dermatophytosis. The share of sick animals under the age of 2 years is 55.32 %, and at the age of 2-4 years – 31.91%. The total number of sick dogs older than 4 years was only 12.77 %.

The results of studies of age dependence of cats to dermatophytosis show a significant advantage of sick animals under the age of 4 years – a total of 86.49 %.

Key words: epizootological features, dermatophytosis, level of morbidity, breed susceptibility, age dependence, dogs, cats.